

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน¹

A Conceptual Metaphor of Gods in Worship Songs with Isan Style Christians¹

กฤษฎา อุ่นลาวรรณ², มุจลินทร์ ลักษณะวงษ์³
Kritsada Aunlawan², Mudjalin luksanawong³

Received: 12 January 2024

Revised: 4 June 2024

Accepted: 20 4 June 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเพลงนมัสการสรรเสริญพระเจ้า และจากห้องสมุด จำนวน 226 บทเพลง ซึ่งคัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่มีการใช้ภาษา และขับร้องเป็นภาษาอีสาน

ผลการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน ปรากฏอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้า จำนวน 18 มโนทัศน์ ที่พบมากที่สุดคือ [พระเจ้าคือพ่อ] รองลงมาคือ [พระเจ้าคือเทพ] [พระเจ้าคือธรรมชาติ] [พระเจ้าคือกษัตริย์] [พระเจ้าคือจอมทัพ] [พระเจ้าคือพระธรรม] [พระเจ้าคือครู] [พระเจ้าคือหมอ] [พระเจ้าคือเครื่องกำบังภัย] [พระเจ้าคือแสงสว่าง] [พระเจ้าคือผู้พิพากษา] [พระเจ้าคือการเดินทาง] [พระเจ้าคืออาหาร] [พระเจ้าคือเจ้านาย] [พระเจ้าคือเพื่อน] [พระเจ้าคือบ้าน] [พระเจ้าคือคนรัก] และ [พระเจ้าคือสิ่งของมีค่า] ตามลำดับ โดยอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าที่ปรากฏเป็นการใช้ถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดของคนอีสาน สะท้อนถึงบริบททางสังคม และวิถีวัฒนธรรมของชาวอีสานในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน

คำสำคัญ: อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์, เพลงนมัสการ, เพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสาน, คริสเตียน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์เรื่อง อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน

² นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย, ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม E-mail: 63010110101@msu.ac.th

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย, ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ This article is a partial fulfillment of an independent study entitled A Conceptual Metaphor of Gods in Worship Songs with Isan Style Christians

² Undergraduate student in Bachelor of Arts Program in Thai Language, Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University E-mail: 63010110101@msu.ac.th

³ Full-time lecturer, Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

Abstract

This study aimed to explore the conceptual metaphors of God in Isan-style Christian worship songs. A total of 226 songs were collected. from books of worship and the YouTube channel, specifically selecting only songs that use and are sung in the Isan dialect.

The findings revealed that there were 18 types of conceptual metaphors of Gods in the worship songs; those songs are [God is father], [God is a deity], [God is nature], [God is king], [God is marshal], [God is the doctrine], [God is the master], [God is a doctor], [God is a protector], [God is light], [God is judge], [God is a journey], [God is nourishment], [God is the headman], [God is a companion], [God is a home], [God is an admirer], and [God is a treasure]. The conceptual metaphors for God used terms that represent the perception of Isan people. And reflect the social context and cultural aspects of Isan people in Isan Christian worship songs.

Keywords: Conceptual metaphor, Worship songs, Worship songs in Isan style, Christianity

บทนำ

“เพลงนมัสการพระเจ้า” คือบทเพลงที่คริสต์ศาสนิกชนใช้ขับร้องเพื่อแสดงออกถึงความรัก ความเคารพนบถและเทิดทูนต่อพระเจ้าด้วยความเชื่อที่ว่าพระเจ้าทรงสร้างสิ่งต่างๆ ให้มีเสียง โดยที่พระเจ้านั้นได้สร้างมนุษย์ให้รู้จักประกอบเสียงเป็นเพลงเพื่อนมัสการและสรรเสริญพระองค์ ด้วยเหตุนี้การนมัสการพระเจ้าด้วยเสียงเพลงจึงอยู่ในชีวิตจิตใจของคริสเตียนผู้ที่มีความเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้า (ปรัชญา ใจภักดี, 2556)

เพลงนมัสการพระเจ้าเปรียบเสมือนพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ในอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนถึงคติความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางศาสนาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่มีที่มาจากพระคัมภีร์ไบเบิลทั้งพระคัมภีร์เดิมและพระคัมภีร์ใหม่ ประกอบกับการสร้างสรรค์และเรียบเรียงขึ้นใหม่จากประสบการณ์ความเชื่อและความศรัทธาของผู้แต่งที่มีต่อองค์พระเจ้า (วรรณกรรม สละวาสี, 2559) โดยบทเพลงกล่าวถึงความศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้า พระราชกิจ

และพระลักษณะของพระองค์เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงเรื่องราวของบุคคลในพระคัมภีร์ และเหตุการณ์ในพระคัมภีร์ รวมไปถึงประสบการณ์ของผู้แต่งด้วย (ปรัชญา ใจภักดี, 2556: 3-4)

พันธกิจของเพลงนมัสการพระเจ้าไม่เพียงแต่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือใช้ในโอกาสสำคัญของคริสเตียนเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเผยแผ่คริสต์ศาสนาอีกด้วย โดยนำไปขับร้องเพื่อความบันเทิงในเทศกาลรื่นเริงต่างๆ เพื่อให้ผู้ฟังรู้จักและเกิดความศรัทธาในพระเจ้าผ่านบทเพลงที่ได้ยินได้ฟัง ภาษาในเพลงนมัสการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้รับรู้ความหมายของบทเพลงในการสื่อสาร ซึ่งคริสเตียนในแต่ละพื้นที่ย่อมมีมโนทัศน์ที่ต่างกันออกไป ดังนั้นเพลงนมัสการพระเจ้าในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยจึงมักเลือกใช้ภาษาและท่วงทำนองของท้องถิ่นในการสรรเสริญพระเจ้าและในการเผยแผ่ศาสนาให้แก่ผู้คนในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ที่ได้ยินได้ฟังสามารถเข้าใจและเข้าถึงเรื่องราวของพระเจ้าได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

เพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียนในภาคอีสาน มีการนำเสนอในรูปแบบของเพลงลูกทุ่งอีสาน และรูปแบบกลอนลำ โดยใช้ภาษาถิ่นอีสาน ในการถ่ายทอดเรื่องราวของพระเจ้า มีการใช้ถ้อยคำอุปสรรคเพื่ออธิบายมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมและเข้าใจได้ยากให้เป็นรูปธรรมและเข้าใจง่าย ตามบริบทสังคมและวัฒนธรรมของคนอีสาน ผ่านบทเพลงนมัสการพระเจ้า เช่น ต้องการอธิบายว่าพระเจ้าคือใคร ดังตัวอย่าง

“...ความหม่นหมองหมดแล้วปานแก้ว
ใสวาว ใจปวดร้าวพระเจ้าสิรักษา...”

(ลำเพลินที่ทางเขนเห็นรักจริง)

จากตัวอย่าง มีการใช้คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการเยียวยารักษาโรค โดยใช้คำว่า “รักษา” เป็นแบบเปรียบเทียบ ถ่ายโยงความหมายไปยังวงความหมายปลายทางคือ พระเจ้า เป็นการสะท้อนความเชื่อที่พระเจ้าเป็นผู้ที่คอยดูแลช่วยเหลือมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เปรียบเสมือนกับแพทย์ที่บำบัดรักษาคนไข้ในยามเจ็บป่วย ให้หายจากอาการนั้น

จะเห็นได้ว่าเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้าถูกถ่ายทอดผ่านบทเพลงนมัสการพระเจ้าที่สะท้อนมโนทัศน์ของผู้แต่งในการอธิบายลักษณะของพระเจ้าที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้น ซึ่งในบทเพลงนมัสการ พระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน มีการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบเพื่ออธิบายสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระเจ้า โดยใช้ถ้อยคำอุปสรรคที่สะท้อนมุมมองความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับพระเจ้าที่แสดงให้เห็นถึงบริบทความเป็นอีสานได้อย่างน่าสนใจ จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในงานวิจัยของ ขจิตา ศรีพุ่ม (2564) เรื่อง อุปสรรคเชิงมโนทัศน์

เกี่ยวกับพระเจ้าในคัมภีร์ไบเบิลเท่านั้น ยังไม่มีผู้ศึกษาอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าจากบทเพลงนมัสการ พระเจ้าในบริบทความเป็นอีสาน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาอุปสรรคเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน รวบรวมข้อมูลจากหนังสือเพลงนมัสการสรรเสริญพระเจ้า 83 บทเพลง จากห้องสมุด 143 บทเพลง รวมทั้งสิ้น 226 บทเพลง ซึ่งคัดเลือกเฉพาะบทเพลงที่มีการใช้ภาษา และขับร้องเป็นภาษาอีสาน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

รวบรวมบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้คำว่า หมอลำคริสเตียน ลูกทุ่ง คริสเตียน ฯลฯ ในการสืบค้นข้อมูลบทเพลง

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ถ้อยคำอุปสรรคในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนตามกรอบแนวคิดของ เลคอฟฟ์ และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980 ; อ้างอิงจากขจิตา ศรีพุ่ม, 2564) และนำถ้อยคำอุปสรรคไปจัดจำแนกประเภทของอุปสรรคเชิงมโนทัศน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญา ใจภักดี (2556) ศึกษาเรื่อง เนื้อหา และการใช้ภาษาในเพลงนมัสการ พระเจ้าของ คริสเตียน พบว่าเนื้อหาในบทเพลง ประกอบไป ด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับพระลักษณะของพระเจ้าทั้ง ด้านรูปธรรมและด้านนามธรรม เนื้อหาการอธิบาย พระนามพระเจ้า การเล่าเรื่องราวจากพระคริสตธรรม คัมภีร์ ในด้านของภาษาพบว่ามีลักษณะเป็นความ เรียงร้อยแก้วที่มีคำสัมผัส มีการใช้ถ้อยคำที่หลากหลาย และยังมีภาพพจน์ปรากฏอยู่หลากหลาย ลักษณะ ซึ่งภาพพจน์แบบ อุปสรรคเป็นลักษณะ ที่โดดเด่นและพบได้มากที่สุด และเป็นความหลากหลายของภาษาใน บทเพลงที่สามารถบ่งบอกได้ถึง แนวความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และความ เชื่อของมนุษย์ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ทางภาษา ผ่านบทเพลงโดยมีความเชื่อหรือความศรัทธาใน ศาสนาเป็นสำคัญ

เลคอฟฟ์ และจอห์นสัน (Lakoff and Johnson, 1980: 3-4 ; อ้างอิงจากกรกต กลิ่นเดช และณรงค์กรรณ รอดทรัพย์, 2562: 36) กล่าวว่า อุปสรรคเกิดขึ้นได้จากการเลือกใช้ภาษาใน ชีวิตประจำวันของมนุษย์ และไม่ได้มีการกำหนด รูปแบบหรือโครงสร้างทางภาษาที่ใช้สำหรับ เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งให้เป็นอีกสิ่งหนึ่งเพียงเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงระบบ ความคิด และประสบการณ์ต่างๆ โดยมาจากการ เชื่อมโยงวงความหมายระหว่างวงความหมาย ต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง และเมื่อ นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับอุปสรรคเชิงมนทัศน์มา วิเคราะห์ภาษา สามารถก่อให้เกิดความเข้าใจ ในการเชื่อมโยงวงความหมาย และยังเป็น การสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของการสื่อสารได้ อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขจิตา ศรีพุ่ม (2564) ศึกษาอุปสรรคเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในคัมภีร์ไบเบิล

พบว่ามีการใช้ถ้อยคำอุปสรรคในรูปแบบ คำนาม คำกริยา นามวลี และกริยาวลี เพื่อใช้เปรียบเทียบกับพระเจ้า และพบถ้อยคำอุปสรรคที่แสดง มโนทัศน์พระเจ้าในคัมภีร์ไบเบิลมีทั้งหมด 10 มโน อุปสรรค ซึ่งมีการใช้ถ้อยคำอุปสรรคในหลาย รูปแบบเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับลักษณะของ พระเจ้า ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพระเจ้าที่มี ลักษณะเป็นนามธรรมได้ดีมากยิ่งขึ้น และแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของพระเจ้าที่มีผลทางความ เชื่อต่อคริสเตียนจากเนื้อหาในคัมภีร์ไบเบิล

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาอุปสรรคเชิงมนทัศน์ เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบ อีสานของคริสเตียน ปรากฏถ้อยคำอุปสรรค จำนวน 258 ถ้อยคำอุปสรรค สะท้อนอุปสรรคเชิงมนทัศน์ 18 มโนทัศน์ ดังต่อไปนี้

1. อุปสรรคเชิงมนทัศน์

[พระเจ้าคือพ่อ] พบจำนวน 86 ถ้อยคำ อุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 33.33 ประกอบด้วย พระบิดา พ่อ บิดา เลี้ยงดู อุ้มชู ดูแล และพระพ่อ ดังตัวอย่าง

“สารุ พระเจ้าผู้เป็นบิดา ของข้าพระองค์
เทิงค้าย ผู้สถิตในสวรรค์...”

(เพลง คำอธิฐาน)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่ เกี่ยวกับวงความหมายความเป็นพ่อ เป็นการแสดง มโนทัศน์โดยการเปรียบเทียบพระเจ้าเป็นเสมือน พ่อ ผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือของคริสเตียน แสดงถึง ความเชื่อและความไว้วางใจให้พระเจ้าเข้ามาดูแล ช่วยเหลือ ปกป้องดูแล เหมือนกับพ่อที่คอยดูแล ช่วยเหลือลูก

2. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือเทพ] พบจำนวน 24 ถ้อยคำอุปลักษณ์คิดเป็นร้อยละ 9.30 ประกอบด้วย อยู่ฟ้า ฤทธิ์เดชา ทรงฤทธิ์ ผู้มหัศจรรย์ ฤทธิ์อำนาจ ฤทธานุกาพ บนสวรรค์ พระวิญญูณ พระวิญญูณบริสุทธิ บนฟ้า เมืองฟ้า ฤทธา ฤทธิ์กล้า ไม่มีวันเกิดไม่มีวันตาย อำนาจเหนือ และสวรรค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...พระเจ้าคือผู้สูงล้ำบนสวรรค์เป็นหม่องอยู่...”

(เพลง คนชอบธรรมจะต้องเป็นทุกข์)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับเทพ เทวดา โดยใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือวงความความหมายต้นทางที่ถ่ายโยงความหมายไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบคือ ความหมายปลายทางคือ พระเจ้า เป็นเทพที่อาศัยอยู่บนสวรรค์ ทำให้เข้าใจถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าในบทเพลง

3. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือธรรมชาติ] พบจำนวน 21 ถ้อยคำอุปลักษณ์คิดเป็นร้อยละ 8.13 ประกอบด้วย ฮ่มเหงไฟ ร่ม ศิลา ต้นแห่งปัญญา ลมหายใจ ฮ่มไพร ร่มโพธิ์ กกข้าว และชุ่มเย็น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...สารุการเทิดทูนองค์พระเจ้า เป็นที่พึ่งของเราเที่ยงแท้แน่นอน เป็นศิลาที่เป็นตาออนซอน ถึงจะหนาวจะร้อน เราพักผ่อนเย็นใจ”

(เพลง บ้านใหม่ในพระเยซู)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ แร่ธาตุ สิ่งแวดล้อม ใช้เป็นแบบเปรียบเทียบหรือวงความหมายต้นทางที่ถ่ายโยงความหมายไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือวงความหมายปลายทาง โดย

เปรียบพระเจ้าผู้เป็นที่พึ่งพิงในชีวิต ผู้ที่มีความรักมั่นคง ว่าพระองค์ทรงรักเมตตาอย่างแน่วแน่เที่ยงตรงตั้งหินที่มีความแข็งแกร่งไม่ผุกร่อนไปโดยง่าย

4. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือกษัตริย์] พบจำนวน 15 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.81 ประกอบด้วย ภูบาล ราชัน กษัตริรา ราชา จอมราชา และกษัตริย์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฟังดนตรีบรรเลงร้องเพลงสรรเสริญเชิญขอเชิญทุกท่านมานมัสการ นมัสการสรรเสริญร่วมกัน แต่องค์จอมราชา ราชาแห่งฟ้าสวรรค์ ให้ทุกคนซนชาติพันธุ์ได้ผลิตเพลงสรรเสริญพระเจ้า...”

(เพลง เชิญมานมัสการ)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับกษัตริย์ เป็นแบบเปรียบเทียบที่ถ่ายโยงความหมายไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบคือ พระเจ้า โดยกล่าวถึงพระเจ้าว่าเป็นราชาแห่งฟ้าสวรรค์ เปรียบได้กับกษัตริย์ผู้ที่ปกครองฟ้าสวรรค์ ให้มนุษย์ทุกคนได้ร้องเพลงยกย่องสรรเสริญพระเจ้า เหมือนกับยกย่องเทิดทูนบูชาพระมหากษัตริย์

5. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือจอมทัพ] พบจำนวน 14 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.42 ประกอบด้วย ทรงชัย ชนะ ศัตรู กองทัพ กระบี่ ปราบศัตรู และฟันฝ่า ซึ่งมีรายละเอียดดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ศัตรูตกใจวิ่งหนี เพราะว่ารู้ตัวดีไม่อาจทานต้านไหว กองทัพพระเจ้าไซโยมีชัย ศัตรูแตกพ่ายวิ่งหนีกันไป...”

(เพลง กิเดโอน)

จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า “กองทัพ” จากตัวอย่างหมายถึงกองทัพของชาวอิสราเอลในการ

ทำสงคราม ซึ่งข้อความในตัวอย่งยังกล่าวอีกว่า “กองทัพพระเจ้า” แสดงให้เห็นถึงการใช้ถ้อยคำที่ บ่งบอกถึงการยอมรับพระเจ้าให้เป็นจอมทัพ เป็น ผู้นำที่คอยบังคับบัญชากองทัพของชาวอิสราเอล ในการสู้รบจนศัตรูแตกพ่ายหนีไป และทำให้ชาว อิสราเอลได้รับชัยชนะในสงครามครั้งนี้ เป็นการ ถ่ายโยงความหมายไปยังลักษณะของพระเจ้าใน ฐานะผู้นำที่คริสเตียนต้องเชื่อฟังและทำตาม

6. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือพระธรรม] พบจำนวน 13 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.03 ประกอบด้วย พระธรรม ธรรมะ พระคำ และองค์ธรรม ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

“...พระคัมภีร์ไขแจ้งพระธรรมยอห์น บท ที่หนึ่ง บอกชัดเจนนอสิกซึ่งว่าธรรมะคือ พระเจ้า เป็นแต่กกแต่เค้าคือองค์เหง้าแห่ง พระธรรม ท่านอัยดับความทุกข์โศกเศร้าไผเข้าพึ่งในพระองค์ ทรงดำรงความจริงปมีวันแปรป็น อันว่าดินดอนไม้ เขาทะเลยงแปรเปลี่ยน แต่ องค์ธรรมคือพระเจ้า ปมีมือลีเปลี่ยนแปลง...”

(เพลง เชิญมาฟังความจริงของพระเจ้า)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่ อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับ ถ้อยคำ หลักคำสอน โดยกล่าวเปรียบพระเจ้าด้วยคำว่า “ธรรมะ” และ “องค์ธรรม” ซึ่งหมายถึงถ้อยคำที่เป็นหลักคำสอน ทางศาสนา แสดงให้เห็นว่าพระเจ้าซึ่งเป็นนามธรรม เป็นผู้ที่คอยแนะนำ สอนสั่งหลักธรรมทางศาสนา เหมือนกับถ้อยคำทางศาสนาที่เราเชื่อฟังและปฏิบัติ ตามหลักธรรมของศาสนา

7. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือครู] พบจำนวน 13 ถ้อยคำ อุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 5.03 ประกอบด้วย สอน สอน ครู ติสอน แนะนำ บทเรียน และ เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ความอักษของพระองค์หลายปมีไผมา เทียมได้ ด้วยหัวใจที่ยอมทนทรงบอกบนให้คนฐู้ ด้วยหัวใจฟ้าอุ้มชูเอาใจใส่และเบ็งอยู่ ทรงเป็นครู เฝ้าสั่งสอน ทรงเว้าวอนอยู่เข้าคำ”

(เพลง ความรักใดไหนเท่า)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่ อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับครู การเล่าเรียน การ สั่งสอน ใช้เป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทาง ที่ถ่ายโยงความหมายไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบหรือวง ความหมายปลายทางคือ พระเจ้า โดยเปรียบเทียบ โดยตรงว่าพระเจ้าเป็นครูผู้ที่คอย สั่งสอนให้ความรู้ แนะนำการประพฤติปฏิบัติ ให้แก่ผู้เป็นศิษย์ ซึ่งหมายถึงผู้ที่เชื่อพระเจ้า

8. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือหมอ] พบจำนวน 12 ถ้อยคำ อุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 4.65 ประกอบด้วย รักษา แพทย์ เยียวยา และหาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ทรงมาไถ่คนทุกคน (ข้า) ให้เขาหลุด พ้นจากการเป็นทาส และยังสามรถเป็นแพทย์ เยียวยา พระเยโฮวาร์ห์เมตตาทุกคน...”

(เพลง พระเจ้าคือใคร)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับหมอ และการรักษาโรค เป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทาง เพื่อ ถ่ายโยงความหมายไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบหรือวง ความหมายปลายทางคือ พระเจ้า ซึ่งคำว่า “แพทย์” เป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [พระเจ้าเป็นหมอ] ได้อย่างชัดเจน

9. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือเครื่องกำบังภัย] พบจำนวน 12 ถ้อยคำ อุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 4.65 ประกอบด้วย คุ่มครอง ปกป้อง ช่น ผู้พิทักษ์ ป้อมปราการ ที่พึ่ง และลี้ภัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ขอพระองค์ทรงเป็นจุดหมาย เป็นกำลัง
ใจจุดไฟยามล้า เป็นป้อมปราการป้องกันภัย สุข
หัวใจเต็มมีพระเจ้า...”

(เพลง มามามา)

จากตัวอย่าง คำว่า “ป้อมปราการ” เป็น
คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับการ
ป้องกันการรุกรานจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิต
ซึ่งใช้ในการเปรียบเทียบกับพระเจ้า ว่าเป็นป้อม
ปราการที่คอยป้องกันภัยให้กับชีวิตของ คริสเตียน
เป็นเสมือนหอรบที่ทำหน้าที่ต่อต้านการรุกรานของ
ศัตรู ทำให้ไม่มีอันตรายเข้ามาทำร้ายได้มาเมื่อ
มาอยู่กับพระเจ้า

10. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือแสงสว่าง] พบจำนวน 9 ถ้อยคำ
อุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.48 ประกอบด้วย ความ
สว่าง แสงสว่าง ส่อง สว่าง อุ่นมั่งๆ ความมืด และ
มืดมน รายละเอียดดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...พระองค์มาชูค้ำนำส่องเหนือหัว ช้อยบ
กลัวหยังเลยจิงย่างเดินเพลินยัยย พระองค์หมายมา
ช่วยความชวยไกลห่าง ในหนทางช้อยนั้นพระองค์
เจ้าแนะนำ...”

(เพลง ก่อนนั้นกับเดี๋ยวนี้)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่
มีวงความหมายเกี่ยวกับแสง ความสว่าง ใช้เป็น
แบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทางที่ถ่ายทอด
ความหมายไปยังวงความหมายปลายทางหรือ
สิ่งที่ถูกเปรียบคือ พระเจ้า โดยเปรียบเทียบพระเจ้า
เหมือนแสงสว่างที่คอยนำทางให้กับผู้ที่เชื่อใน
พระเจ้า ทำให้ผู้เชื่อเกิดความมั่นใจในการดำเนิน
ชีวิตที่มีพระเจ้าเป็นแสงสว่างนำทาง เพราะชีวิต
ที่เชื่อพระเจ้าเปรียบได้กับการอยู่ในความสว่าง
ซึ่งสามารถมองเห็นอันตรายที่เข้ามาในชีวิตและ
ป้องกันอันตรายนั้นได้

11. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือผู้พิพากษา] พบจำนวน 8
ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.10 ประกอบ
ไปด้วย พินาศ ตัดสิน ความถูกต้อง และศาล
ซึ่งมีรายละเอียดดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...เสด็จมาจากสวรรค์เมืองฟ้า เพื่อ
พิพากษาคนเฮาทุกฝ่าย คนเป็นคนตายสิตัดสินชู้
เรื่องตามแท้แต่สิเป็น...”

(ลำเต็น หลักข้อเชื่อ)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่อยู่ใน
วงความหมายเกี่ยวกับการพิพากษา การตัดสิน
ใช้เป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทางที่ถ่าย
โยงความหมายไปยังวงความหมายปลายทางหรือ
สิ่งที่ถูกเปรียบคือ พระเจ้า โดย พระเจ้าเป็นผู้ตัดสิน
มนุษย์ทุกคนว่าใครจะได้ไปอยู่สวรรค์กับพระองค์
เปรียบเหมือนกับศาลที่ตัดสินพิพากษา
ผู้คนตามกฎหมาย

12. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือการเดินทาง] พบจำนวน 7
ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 2.71 ประกอบ
ด้วย หนทาง จุดหมาย นำ ก้าวย่าง หลง และทาง
สู่สวรรค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังตัวอย่างต่อไปนี้

“โละนอนนี้พระเจ้าแสนดี นำชีวีให้เฮาสู้
ความหวัง เป็นหนทางก้าวย่างไปหน้า ที่ปรึกษา
มหัศจรรย์ พระวิญญาณปกป้องชีวา ขอพระองค์
ทรงเป็นจุดหมาย เป็นกำลังใจจุดไฟยามล้า...”

(เพลง มามามา)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำที่
อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับการเดินทาง เส้นทาง
จุดหมาย เป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทาง
ที่ถ่ายทอดความหมายไปยังวงความหมายปลายทาง
หรือสิ่งที่ถูกเปรียบคือ พระเจ้า โดยกล่าวว่าการเชื่อ

พระเจ้าทำให้มีความหวังในการดำเนินชีวิต เพราะพระเจ้าเปรียบเสมือนกับเส้นทางให้ชีวิตได้เดินไปอย่างมีจุดหมาย พระเจ้าเป็นเป้าหมายในชีวิตของผู้เชื่อช่วยให้มีกำลังใจดำเนินชีวิตต่อไปได้

13. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคืออาหาร] พบจำนวน 7 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 2.71 ประกอบด้วย หิวกระหาย ต้ม ชิม และจิตจาง ดังตัวอย่าง

“...มาพวกเราเข้ามาเปิดใจเกิดหน้าจะพบกับพระองค์ ขอเชิญรับเชื่อพระเยซูลงชิมดูจะรู้ว่าแสนดี รักเรามากพระองค์ทรงยอมพลีไถ่เราจากความบาป ด้วยชีวิตให้เราได้มีชีวิตใหม่ในพระองค์...”

(เพลง เชิญมารับเชื่อ)

จากตัวอย่างข้างต้นคำว่า “ชิม” เป็นคำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายที่เกี่ยวกับอาหาร เป็นการทดลองเพื่อให้รู้จักรสชาติอาหาร โดยได้นำมาเป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทางเพื่อเปรียบเทียบกับวงความหมายปลายทางหรือสิ่งที่ถูกเปรียบคือพระเจ้า ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจ ว่าพระเจ้าเปรียบเสมือนกับอาหารจึงเชิญชวนผู้ที่ยังไม่เชื่อมาลองชิมดู คือมาลองเชื่อพระเจ้าจะรู้ว่าพระเจ้าคืออะไร เป็นอย่างไร เหมือนกับการชิมอาหารเมื่อชิมแล้วก็จะรู้จักรสชาติอาหารนั้น

14. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือเจ้านาย] พบจำนวน 7 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 2.71 ประกอบด้วย นายรับใช้ สั่ง และมอบเขาไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ยามเขาได้ข้าวได้ปลาเงินทองของใช้ให้เขาแบ่งไว้แก่ส่วนพอดิ ส่วนสิบดินนั้นยกให้พระเจ้านายของเขาเพื่อขอบพระคุณ...”

(เพลง สิบหักหนึ่ง)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับเจ้านาย ใช้เป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทางที่ถ่ายทอดความหมายไปยังวงความหมายปลายทางหรือสิ่งที่ถูกเปรียบคือ พระเจ้า โดยกล่าวถึงการมอบถวายสิ่งของต่าง ๆ ที่ผู้เชื่อหามาได้ด้วยการแบ่งหนึ่งส่วนจากสิบส่วนมอบให้กับพระเจ้าเพื่อเป็นการขอบพระคุณเปรียบเหมือนกับการมอบสิ่งของเพื่อตอบแทนพระคุณของเจ้านายผู้ที่มีพระคุณต่อเราด้วยความรักและเคารพ

15. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือเพื่อน] พบจำนวน 4 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.55 ประกอบด้วย เคียงข้าง และเพื่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...อย่าเพิ่งหมดหวังเพราะเรายังมีพระเยซู ทรงเป็นพระเจ้าผู้ที่รักเราและเฝ้าเอ็นดู คอยเป็นเพื่อนยามหตุ้ ปลอดภัยยามเหนื่อยล้า...”

(เพลง มีผู้อื่นยังมีหวัง)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้คำศัพท์ที่อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับเพื่อน มิตรภาพ เป็นแบบเปรียบหรือวงความหมายต้นทางที่ถ่ายทอดความหมายสู่วงความหมายปลายทางหรือสิ่งที่ถูกเปรียบคือ พระเจ้า ว่าเป็นผู้ที่รักและคอยดูแลช่วยเหลือคริสเตียน คอยปลอดภัย คอยให้กำลังใจยามเหนื่อยล้า ช่วยทำให้ชีวิตมีความหวังเป็นการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่แสดงมโนทัศน์ในการเปรียบพระเจ้าเป็นเพื่อนโดยตรง

16. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือบ้าน] พบจำนวน 4 ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.55 คือคำว่า บ้าน และเถื่อน ซึ่งมีรายละเอียดดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ไวไวแม้มาเถื่อนหลังใหม่ (ข้า) อยู่บ่อนใต้พี่น้องพระคำว่ากล่าวไป บ้านนั้นได้อยู่ในพระ

เยชู เป็นประตูลูกหนังย่างไปเอือนั้น บันไดขึ้น
เท็งเอนเคียงหมิ่น ไปทางอื่นบ่ได้ทางขึ้นบ่มี บ้าน
ใหม่นี้ไผ่อยู่มีความสุข (ซำ) บ่มีเลยความทุกข์บ่มี
มาใกล้...”

(เพลง บ้านใหม่ในพระเยชู)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำที่อยู่ใน
วงความหมายเกี่ยวกับสถานที่ ใช้คำว่าบ้าน เอือน
เป็นแบบเปรียบเทียบหรือวงความหมายต้นทาง ในการ
ถ่ายโยงความหมายไปยังวงความหมายปลายทาง
หรือสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบคือ พระเจ้า โดยกล่าวถึงการ
ที่ผู้คนเข้ามาเชื่อและฟังปาพระเยชู จะมีความสุข
ในชีวิต เปรียบพระเยชูในฐานะตัวแทนของพระเจ้า
เป็นเสมือนบ้านให้ผู้คนได้เข้าอยู่ และพักอาศัย
อย่างสุขสบาย

17. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือคนรัก] พบจำนวน 1 ถ้อยคำ
อุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 0.38 คือคำว่า แฟน
ซึ่งมีรายละเอียดดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...มอบชีวิตให้พระคริสตนั้นแหละดี ชีวิต
นี้ให้พระคริสตนั้นครอบครอง หัวใจสดใสเรีงรอง
(ซำ) หากจะต้องรักเดียวใจเดียว (ซำ) ถ้อยคำมัน
สัญญาให้แก่น เป็นแฟนพระเจ้าบ่มีเศร้าหม่นหมอง
อย่าได้ต้องหมองหม่นอาศัย (ซำ) อย่าได้เหงาอร่า
เมื่อคราวหลุดพ้น เมื่อคราวเขาหลุดพ้น”

(ลำเพลิน มาแต่ของท่าน)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำที่อยู่ใน
วงความหมายเกี่ยวกับคนรัก เป็นแบบเปรียบเทียบ
หรือวงความหมายต้นทางที่ถ่ายโยงความหมาย
ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรือวงความหมายปลายทาง
คือ พระเจ้า ข้อความจากตัวอย่างข้างต้นกล่าว
เปรียบเทียบพระเจ้าด้วยคำว่า “แฟน” หมายถึงคนรัก
สื่อความถึงการมอบชีวิตให้พระเจ้าเป็นผู้ครอบ

ครอง มีความรักมั่นคงต่อพระเจ้าเพียงผู้เดียว จะ
ทำให้ชีวิตมีแต่ความสุขสมหวัง เปรียบกับการมีรัก
เดียวใจเดียวให้คนรักหรือคู่รัก ทำให้ชีวิตมีความสุข
เต็มไปด้วยความรัก

18. อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์

[พระเจ้าคือสิ่งของมีค่า] พบจำนวน 1
ถ้อยคำอุปลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 0.38 คือคำว่า
แก้ว ดังรายละเอียดจากตัวอย่างตัวต่อไปนี้

“...มาบัดนี้ถ้าเขาเชื่อในพระองค์ บ่มีไผ่
พาหลงเพราะพระองค์ช่วยได้ เฟิ่นช่วยให้เขาไกล
จากทางเก่าสันติสุขพระเจ้าบ่ทำให้กังวล สิเริ่มต้นทำ
แต่ความดีมีพระองค์นำทางนำเขาแล้ว เปรียบ
ปานแก้วใสงามผ่อง เชิญแต่พี่น้องเอาใจเจ้า
อ่วยมา...”

(ลำเพลิน เชิญมาฟังข่าวดี)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ถ้อยคำที่
อยู่ในวงความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน ของมีค่า
เป็นแบบเปรียบเทียบหรือวงความหมายต้นทาง ที่ถ่าย
โยงความหมายไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบคือ พระเจ้า
โดยกล่าวว่าการเดินติดตามพระเจ้า การให้พระเจ้า
เป็นผู้นำ ทำให้ชีวิตพบสันติสุข ไม่มีเรื่องที่ต้อง
ทุกข์ร้อนหรือกังวลใจ เปรียบพระเจ้าเหมือนแก้ว
ที่สะท้อนแสงสดใสสวยงามสะอาดส่องให้ชีวิตไม่อยู่ใน
ความมืดอีกต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์
เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบ
อีสานของคริสเตียน พบอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์
เกี่ยวกับพระเจ้าจำนวน 18 มโนทัศน์ ในขณะที่
ขจิตา ศรีพุ่ม (2564) ศึกษาอุปลักษณ์ เชิงมโน
ทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในคัมภีร์ไบเบิล พบอุปลักษณ์
เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้า เพียง 10 มโนทัศน์
เท่านั้น ซึ่งอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้า

ในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนที่สอดคล้องกับการศึกษาของขจิตา ศรีพุ่ม มี 9 มโนทัศน์ ได้แก่ [พระเจ้าคือจอมทัพ] [พระเจ้าคือเครื่องกำบังภัย] [พระเจ้าคืออาหาร] [พระเจ้าคือหมอ] [พระเจ้าคือพ่อ] [พระเจ้าคือเทพ] [พระเจ้าคือแสงสว่าง] [พระเจ้าคือครู] และ [พระเจ้าคือผู้พิพากษา] โดยไม่พบ อุปนิสัย [พระเจ้าคือคนเลี้ยงแกะ] ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการสื่อสารกับคริสเตียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคอีสาน ซึ่งไม่ปรากฏวิถีวัฒนธรรมการเลี้ยงแกะ หากมีการใช้ถ้อยคำอุปนิสัย [พระเจ้าคือคนเลี้ยงแกะ] จะไม่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นอีสาน การสื่อสารอาจไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของบทเพลง อีกทั้งคัมภีร์ไบเบิลเป็นหนังสือที่บันทึกเรื่องราวของพระเจ้าในอดีตเพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ต่างๆ ให้ผู้คนได้รับรู้ และใช้สำหรับสั่งสอนผู้มีความเชื่อในคริสต์ศาสนา แต่ในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนเป็นการขยายความเรื่องราวจากคัมภีร์ไบเบิลรวมไปถึงเรื่องราวที่เกิดจากประสบการณ์ของคริสเตียน จึงทำให้มีการใช้ถ้อยคำอุปนิสัยที่แตกต่างและหลากหลายมากกว่า ตามบริบทที่ต้องการสื่อสารในปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีอุปนิสัยเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าที่พบนอกเหนือจากการศึกษาของขจิตา ศรีพุ่ม อีก 9 มโนทัศน์ ได้แก่ [พระเจ้าคือธรรมชาติ] [พระเจ้าคืออษัตริย์] [พระเจ้าคือการเดินทาง] [พระเจ้าคือเจ้านาย] [พระเจ้าคือเพื่อน] [พระเจ้าคือคนรัก] [พระเจ้าคือสิ่งของมีค่า] [พระเจ้าคือบ้าน] และ [พระเจ้าคือพระธรรม] ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาของขจิตา ศรีพุ่ม เป็นการศึกษาเรื่องราวของพระเจ้าที่เขียนขึ้นในคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งเป็นคำสอนหลักของศาสนาคริสต์ ดังนั้นการกล่าวถึงพระเจ้าจึงต้องระมัดระวังและมีความรอบคอบใน

การใช้ภาษาในการสื่อสาร เพื่อแสดงถึงความเคารพและให้เกียรติพระเจ้าในฐานะเทพเจ้าสูงสุดของศาสนา แต่ในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนเป็นเพียงการแสดงออกถึงการยกย่องสรรเสริญ พระเจ้า การกล่าวถึงประสบการณ์ทางความเชื่อของคริสเตียน และการเผยแพร่ศาสนาแก่ผู้คนในท้องถิ่น จึงปรากฏการใช้ถ้อยคำอุปนิสัยที่มีความหลากหลาย เพื่อแสดงถึงการเทิดทูนพระเจ้าและความศรัทธาที่มีต่อพระองค์ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ส่งผลให้มีอุปนิสัยเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ตามบริบทวัฒนธรรมและเป้าหมายในการสื่อสาร

อนึ่ง ในบทความนี้ อุปนิสัยเชิงมโนทัศน์ [พระเจ้าคือพ่อ] เป็นมโนทัศน์ที่โดดเด่นและพบมากที่สุด ในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน ทั้งนี้อาจมีที่มาจากหลักความเชื่อสำคัญของคริสเตียนในเรื่องตรีเอกานุภาพ อันประกอบไปด้วย พระบิดา พระบุตร และพระวิญญาณบริสุทธิ์ โดยพระบิดาหมายถึง พระเจ้า ดังนั้น คริสเตียนจึงมีความเชื่อว่า พระเจ้าเปรียบเสมือนพ่อที่คอยดูแลปกป้องลูก คือ คริสเตียน ทำให้เกิดการใช้ถ้อยคำที่ถ่ายโยงความหมายระหว่างพ่อและพระเจ้าปรากฏความถี่ของถ้อยคำในบทเพลงมากที่สุด เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจและเป็นการสะท้อนความคิดความเชื่อ ที่แสดงความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างพระเจ้าและคริสเตียนผ่านบทเพลงนมัสการ

ส่วนอุปนิสัยเชิงมโนทัศน์ [พระเจ้าคือเทพ] เป็นมโนทัศน์ที่พบรองลงมา แสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ความเคารพศรัทธาที่คริสเตียนมีต่อพระเจ้าในฐานะสมมติเทพ ทั้งยังเป็นผู้ที่มิฤทธิ์อำนาจเหนือธรรมชาติ และเป็นผู้สร้างโลก สวรรค์ และสรรพสิ่งต่างๆ ทำให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าผ่านบทเพลง เพื่อเป็นการโน้มน้าวใจให้มนุษย์ เคารพ เชื่อฟัง และยำเกรงพระเจ้าผู้เป็นเทพเจ้าสูงสุดของคริสต์ศาสนา

อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับ พระเจ้าใน บทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอิสานของคริสเตียน ยังสะท้อนให้เห็นมิติทางความเชื่ออีกว่า พระเจ้านอกจากจะอยู่ในฐานะเทพเจ้าสูงสุดของศาสนาที่คริสเตียนเทิดทูน บูชา เคารพ และศรัทธาพระเจ้าเพียงองค์เดียวแล้ว พระเจ้ายังอยู่ในอีกหลากหลายสถานะทางความเชื่อ และเป็นสิ่งที่พึงทางใจที่สำคัญที่สามารถช่วยเหลือ และมีความเข้าใจคริสเตียนได้ในทุก ๆ มิติของชีวิต ดังปรากฏถ้อยคำอุปลักษณะเกี่ยวกับพระเจ้า เช่น [พระเจ้าคือกษัตริย์] [พระเจ้าคือเจ้านาย] [พระเจ้าคือเพื่อน] และ [พระเจ้าคือคนรัก] ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของพระเจ้าในฐานะเสมือนบุคคลที่คริสเตียนให้ความรักและเคารพ เชื่อฟังทำตาม เป็นผู้ที่อยู่เคียงข้างคอยช่วยเหลือ หรือเป็นที่รักและไว้วางใจคอยดูแลคริสเตียนอย่างใกล้ชิด จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ถึงมิติความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างเทพเจ้าสูงสุดของศาสนากับ คริสเตียนผู้ที่เชื่อในพระเจ้า ที่สะท้อนมโนทัศน์ของผู้เชื่อได้อย่างชัดเจนผ่านถ้อยคำในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอิสานของคริสเตียน

จะเห็นได้ว่า อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับพระเจ้าในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอิสานของคริสเตียน ปรากฏการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่สื่อถึงพระเจ้าซึ่งเกี่ยวโยงกับมุมมองความรักระหว่างบุคคลในหลากหลายมิติ และเป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้ถ้อยคำอุปลักษณะ [พระเจ้าคือคนรัก] สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของคริสเตียนในด้านความรักที่มีต่อพระเจ้าอย่างไม่มีขีดจำกัดทางความเชื่อ โดยความรักระหว่างพระเจ้ากับคริสเตียน เปรียบได้กับคนรักที่รักเดียวใจเดียว จะติดตามกันไปตลอดชีวิต เช่นเดียวกับเจ้าสาวที่เฝ้ารอเจ้าบ่าวคือพระเจ้า ด้วยความเชื่อมั่นว่าจะได้ไปอยู่กับพระองค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของศาสนาคริสต์ที่จะได้ไปอยู่กับพระเจ้าบนสวรรค์ เป็นเสมือนกับความรักของคนรักที่ต้องดูแลซึ่งกัน

และกันไปตลอดชีวิต ซึ่งแตกต่างจากมิติความรักทางพุทธศาสนา ที่ความรักของพระพุทธเจ้ากับชาวพุทธ อยู่ในลักษณะของความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกันมากกว่าลักษณะของคนรัก ดังที่พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้สืบทอดและเผยแผ่ศาสนา ที่ต้องละเว้นจากความรักในลักษณะของคนรัก ที่ความรักอาจเป็นสิ่งที่นำไปสู่กิเลสตัณหา เป็นผลทำให้ไม่สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรักเป็นหลักความเชื่อสำคัญของศาสนาคริสต์ ที่คริสเตียนนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต จึงทำให้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักที่มีความหลากหลาย และถ่ายทอดออกมาผ่านบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอิสานของคริสเตียนด้วย

ทั้งนี้ผู้ศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจคือ ในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอิสานของ คริสเตียน ปรากฏการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่ สะท้อนถึงบริบททางสังคม และวิถีวัฒนธรรมของชาวอิสาน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจากประสบการณ์ของคริสเตียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารและเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

“...พระองค์ผู้ว่าจะต้องจากไป จะไปอยู่กับองค์พระบิดา จะไม่กินปลากถ้าไม่สำเร็จผล ทูลขอต่อพระเจ้าเบื้องบน ขอให้สำเร็จผลในแผ่นดินของพระเจ้า พระองค์หยิบเอาข้าวเหนียวขึ้นมา ปลากเป็นอาหารมื้อสุดท้าย ข้าวเหนียวคือพระกายที่หักออกเพื่อท่าน ยอสาธุการเพื่อขอบพระคุณพระเจ้า พวกเขานั้นอับชุนคน อย่าให้มีใจหมองหม่น ระลึกถึงคุณพระองค์ไว้...”

(ลำเต้ย อาหารมื้อสุดท้าย)

จากตัวอย่าง “ข้าวเหนียว” ในที่นี้หมายถึง ข้าวเหนียวที่นึ่งสุกพร้อมรับประทานใช้เป็นแบบเปรียบเทียบ โดยกล่าวถึงพระเยซูทรงหยิบข้าวเหนียวขึ้นมา ซึ่งในคัมภีร์ไบเบิลกล่าวว่า

พระเยซูทรงรับประทานขนมปัง แต่ในตัวอย่างกล่าวว่าการรับประทานข้าวเหนียว โดยเปรียบเทียบนั้นเป็นพระกายของพระองค์ที่ทรงสละชีวิตบนไม้กางเขนเพื่อไถ่บาปมนุษย์ ขนมปังที่เป็นอาหารหลักของชาวยิวตามเรื่องราวในพระคัมภีร์จึงสื่อถึงชีวิตของชาวยิว ดังนั้น ข้าวเหนียวเป็นอาหารหลักของคนอีสานจึงสื่อถึงชีวิตของคนอีสาน และกล่าวเปรียบข้าวเหนียวเป็นเสมือนกับพระกายของพระเยซู ซึ่งพระเยซูเป็นหนึ่งในตรีเอกานุภาพตามหลักคริสต์ศาสนา พระเยซูจึงเป็นตัวแทนของพระเจ้าในโลกมนุษย์ เป็นการแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้ถ้อยคำที่สะท้อนมโนทัศน์ของคนในท้องถิ่นที่ยึดโยงกับบริบททางวัฒนธรรม เพื่อใช้อธิบายเนื้อหาในเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นและตัวอย่างการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดของคนอีสาน และสะท้อนถึงบริบททางสังคม และวิถีวัฒนธรรมของชาวอีสานในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของสุภัทธี สุธนภิญโญ (2565) ที่ได้ศึกษามโนอุปลักษณ์ ความรักในเพลงลูกทุ่งอีสานที่มีการแสดงถึงมิติทางสังคมและวัฒนธรรมความเป็นอีสาน สืบทอดมาจากวิถีดั้งเดิม สะท้อนแนวความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกผ่านมิติทางสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมกัน

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับ พระเจ้าที่ปรากฏในบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนมีความโดดเด่น และยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเพลงนมัสการในฐานะของเครื่องมือที่แสดงออกถึงความรัก เคารพ เทิดทูนบูชาพระเจ้า ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและมีความ

สำคัญตามความเชื่อของคริสเตียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปกรณ์ กระแสทิพย์ (2554) ที่ได้ศึกษาการสื่อสารผ่านบทเพลงของคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย ที่แสดงให้เห็นว่าเพลงนมัสการพระเจ้านั้นมีความสำคัญในฐานะของเครื่องมือที่ถ่ายทอดความหมายให้กับคริสเตียนได้เข้าใจและรับรู้ถึงเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้า คำสอนของพระเจ้า และทำให้คริสเตียนมีความเชื่อในเรื่องราวของพระเจ้า และปฏิบัติตามหลักคำสอนของคริสต์ศาสนา เช่นเดียวกันกับบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียนที่เป็นการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอน เรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้าจากพระคัมภีร์ และจากประสบการณ์ทางความเชื่อของคริสเตียน ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของพระเจ้า บทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆ ทางความเชื่อที่แสดงออกถึงความยิ่งใหญ่ของพระเจ้า และพระคุณของพระเจ้าที่มีต่อคริสเตียน ทำให้ผู้เชื่อมีความเชื่อที่เข้มแข็ง และผู้ที่ไม่เชื่อให้มี ความเชื่อ ศรัทธา และมีความสนใจในเรื่องราวพระเจ้าที่สื่อสารผ่านบทเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในเพลงนมัสการพระเจ้าแบบอีสานของคริสเตียน ดังนั้นควรมีการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในเพลงนมัสการพระเจ้าที่ใช้ภาษาถิ่นอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น

2. การศึกษาเพลงนมัสการพระเจ้าในท้องถิ่นต่างๆ ในแง่มุมอื่นที่น่าสนใจ เช่น การปนภาษา การสลับภาษา การใช้วจนกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกต กลิ่นเดช และณรงค์กรธรณ รอดทรัพย์. (2562). อุปัักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความรักในบทเพลงที่ประพันธ์โดยแก้ว อัจฉริยกุล. *วารสารมังรายสาร*, 7(2), 33-44.
- ขจิตา ศรีพุ่ม. (2564). อุปัักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับ “พระเจ้า” ในคัมภีร์ไบเบิล. โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัย เงินรายได้ส่วนงานมหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐาปกรณ์ กระแสทิพย์. (2554). การสื่อสารผ่านบทเพลงของคริสต์ศาสนิกายโปรเตสแตนต์. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชญา ใจภักดี. (2556). เนื้อหาและการใช้ภาษาในเพลงนมัสการพระเจ้าของคริสเตียน. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณม สละวาสี. (2559). วัฒนธรรมดนตรีนมัสการของคริสเตียน กรณีศึกษา: คริสตจักรของพระคริสต์. ดุษฎีนิพนธ์สาธิต สาขาวิชาสังคมศึกษาและพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัคธัช สุชนภิญโญ. (2565). มโนอุปัักษณ์ความรักในเพลงลูกทุ่งอีสาน. *วรรณวิทัศน์*, 22(2), 69-102.